РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму «Середня освіта (Історія)» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю А 4 Середня освіта, предметною спеціальністю А 4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта), галузь знань А Освіта (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2026 р.)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Історія)» підготовлена проєктною групою кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка під керівництвом доктора історичних наук, професора Володимира Старки.

Документ представляє собою досить повний і структурований опис ОПП другого (магістерського) рівня, що загалом відповідає вимогам методичних рекомендацій МОН щодо розроблення стандартів вищої освіти. Програма має чітку логіку, узгоджені матриці компетентностей і результатів навчання, прописану систему забезпечення якості.

Наявність таких компонентів, як «Історична пам'ять і громадянська освіта в Україні в умовах суспільних трансформацій», «Геополітичний вимір українства і засади громадянської освіти», відповідає суспільному запиту на протидію історичним фальсифікаціям та формування громадянської ідентичності. Кадрове забезпечення виглядає сильною стороною програми – 100% викладачів мають наукові ступені, 80% є докторами наук, а всі фахові дисципліни читають доктори історичних наук, що є показником високого наукового рівня викладання.

З огляду на триваючі виклики (повномасштабна війна, необхідність формування стійкості суспільства), програму варто б доповнити акцентом на роботу з травматичним історичним досвідом, освіту пам'яті про поточні події. Це природно розширило б вже наявну складову «історична пам'ять і громадянська освіта».

Сучасна освітня трансформація вимагає не лише «цифрових інструментів» у загальному сенсі (як згадано в програмі), а конкретно – уміння вчителя історії критично й етично використовувати генеративний ШІ в підготовці уроків, роботі з джерелами, водночас навчаючи учнів медіаграмотності та розпізнаванню маніпуляцій, включно зі створеними за допомогою ШІ.

Ураховуючи викладене, вважаємо за доцільне рекомендувати проєктній групі розглянути запропоновані зауваження в ході чергового щорічного перегляду освітньої програми, не порушуючи при цьому її усталеної структури та концептуальної цілісності.

Впровадження окреслених рекомендацій доцільно здійснювати поступово, з урахуванням наявних кадрових, матеріально-технічних та методичних ресурсів факультету, а також у діалозі з роботодавцями та іншими стейкхолдерами програми, чия участь у її вдосконаленні вже зарекомендувала себе позитивно.

Програма може бути рекомендована до подальшого впровадження з урахуванням висловлених зауважень і пропозицій, спрямованих на її подальший розвиток та адаптацію до сучасних викликів освітньої галузі.

Рецензент:

доктор історичних наук, професор
завідувач кафедри інформаційної
діяльності та соціальних наук
Тернопільського національного
технічного університету
імені Івана Пулюя

ВІДДІЛ КАДРІВ 05408102

Андрій КРИСЬКОВ